

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy
Katedra anglického jazyka a literatury

Posudek diplomové práce

diplomantka: Helena Klikarová

název: **On Some Significant Aspects of Growing L1 Communicative Competence – Analysis Based on Teacher-Pupil Interactions in Primary School with Respect to the Age Factor**

vedoucí dílomové práce: PhDr. Renáta Pípalová, CSc.

oponent: Mgr. Kristýna Poesová

Helena Klikarová předkládá ve své diplomové práci výsledky dvoutýdenního výzkumu, který uskutečnila minulý rok ve třech ročnících (1., 3., a 5.) 1. stupně základní školy Barnes v Beavertonu ve Spojených Státech Amerických. Jejím hlavním cílem bylo analyzovat vývoj komunikativních kompetencí žáků v mateřském jazyce (angličtině) v závislosti na jejich věku na pozadí interakce žák/žáci – učitel. Jako hlavní zdroj analýzy diskurzu v jednotlivých třídách posloužily nahrávky šesti konverzací (z každé třídy dvě) přepsané za pomoci rodilého mluvčího. I přes nesnáze, které její výzkumný záměr provázely a kterých si je autorka plně vědoma a v konečné interpretaci je zohledňuje (např. nedostatek materiálu z 1. třídy, různá délka nahrávek, různý počet zúčastněných, jiné typy interakcí), se jí podařilo vytvořit hodnotný vzorek promluv a dosáhnout tak zajímavých, i když předběžných výsledků. V první části výzkumu je nashromážděný materiál zkoumán kvantitativně prostředky slovní analýzy (počet a distribuce *types*, *tokens* a lexikálních slovních druhů), v druhé části jsou vybrané úseky promluv podrobeny konverzační analýze dle metodiky A. B. M. Tsui s ohledem na (ne)dodržování kooperačního principu (H. P. Grice). Tento kvalitativně laděný výzkum je doplněn o komentář týkající se struktury *instrumental language*, zmíněn je také výčet chyb, jichž se žáci v analyzovaném vzorku dopustili.

Po jazykové stránce je práce na dobré úrovni, diplomantka používá jednoduché a krátké věty, které však místy působí monotónně a stroze, což se projevuje i v postupné ztrátě dynamičnosti textu.

Po věcné stránce lze práci vytknout následující. Zaprvé je to absence popisu osobní motivace v úvodní kapitole. Proč si autorka dané téma vybrala a výzkum v této podobě uskutečnila? Dále v teoretické části postrádám shrnutí a zhodnocení výsledků dosavadního výzkumu v této oblasti a tvrzení *“the study is not based on any previous research of this kind”* (str. 2) shledávám velice odvážné. Skutečně neexistují žádné tematicky podobné studie? Kapitola 2 *Secondary sources* se zdá být zpracována velice povrchně, např. podkapitola 2.1.2 *Specificity of classroom interaction* je věnován jeden krátký odstavec z větší části tvořený neokomentovanou citací. Ve zbytku této podkapitoly je vysvětlován triviální rozdíl mezi otevřenými a zavřenými otázkami. Hlubší analýza rozdílů mezi používáním jazyka ve třídě a v každodenní konverzací je opomenuta. Na závěr bych zmínila ještě jednu obecnější výhradu, která se týká stanovení hypotéz v této práci. Hypotézy jsou vytvářeny na základě teoretických poznatků nebo praktických zkušeností o daném jevu a zjištění z výzkumu je může vyvrátit nebo potvrdit (z *Úvodu do pedagogického výzkumu*, Gavora, 2000). Předpokládala bych tudíž stanovení hypotéz, alespoň pracovních, před samým začátkem výzkumu tzn. před odjezdem do Ameriky. Jestliže je autorka této práce vytvořila až na základě pozorování a osobní zkušenosti se zkoumaným prostředím, nemohla být, byť nevědomky, ohrožena objektivita výzkumu? Úplně poslední poznámka se týká jednoho formálního nedostatku – diplomové práci chybí shrnutí, jak v anglickém, tak v českém jazyce, a klíčová slova.

Schopnost aplikovat teorii do praxe autorka jasně prokazuje při analyzování a zpracování velkého množství dat a při výběru vhodných metod v obou fázích výzkumu. Především analýza vybraných částí konverzací v druhé části výzkumu přináší užitečné poznatky o možných typech interakcí a jejich vývoji mezi učiteli a žáky. Tento posudek ukončím otázkou směřovanou na autorku i budoucí čtenáře této práce: jak by se daly dílčí výsledky této studie použít pro pedagogické účely?

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku *velmi dobře*.